Participatiewet in Balans (PwiB)

Commissie Onderwijs & Samenleven | 2 september 2026

Gemeente Rotterdam

Aanleiding: PW uit balans

- Ondersteuning als te beperkt ervaren
- Regels te complex: uitkeringsgerechtigden weten niet goed wat rechten en plichten zijn
- Uitkeringsniveau niet passend bij situatie
- Tegelijkertijd streng sanctieregime (boeten en maatregelen)

Wat wil de Participatiewet in Balans bereiken?

- De wet biedt een passend perspectief op werk en participatie
- De wet (rechten en plichten) is begrijpelijk en goed na te leven
- Mensen voelen zich ondersteund door de wet als het gaat om participatie en inkomen
- De wet biedt een doelmatig vangnet: zeker en voorspelbaar
- De wet biedt een toereikend inkomen

Technische aanpassingen + eerdere cultuuromslag

Herzieningen in drie sporen

Spoor 1:
Wetsvoorstel 'Participatiewet in balans'
23 concrete maatregelen verdeeld in 3 fasen

Spoor 2:
Fundamentele herziening van de PW in samenhang met bijvoorbeeld het stelsel van toeslagen (lange termijn)

Spoor 3:
Versterken van de vakkundigheid van ambtenaren die betrokken zijn bij de uitvoering van de PW.

Het restant van deze presentatie betreft spoor 1, waarbinnen 23 maatregelen worden benoemd. Dit spoor kent 3 fasen:

- Fase 1 is ingevoerd per 1-1-2026
- Fase 2 betreft een gedoogjaar voor een aantal maatregelen uit fase 3 (toegepast voor inkomstenvrijlating 27-)
- Fase 3 treedt in werking per 01-01-2027

Onderverdeling in drie kernbegrippen

Meer inkomenszekerheid

- ALO kop
- Niet rechthebbende
- Bufferbudget

Meer eenvoud

- Verkorte aanvraag
- Uniform verrekenen
- Bijverdiengrenzen
- Ambsthalve IIT

Meer maatwerk

- Evenredigheidtoets
- Maatschappelijke Participatie
- Afstemming maatregelen
- Persoonlijke verplichtingen

Wat betekent dit voor de Rotterdammer:

Meer inkomenszekerheid
Minder inkomensschommelingen en in specifieke situaties een passender uitkeringsniveau.

Eenvoudiger
Eenduidiger verrekenen van inkomsten en eenvoudige regels voor bijverdiensten.

Meer ondersteuning
Maatschappelijke participatie wordt persoonsgerichter en voorzieningen kunnen vaker proactief worden aangeboden.

Meer maatwerk
Meer ruimte om bij terugvordering, maatregelen en verplichtingen rekening te houden met de persoonlijke situatie.

Waar is de gemeenteraad aan zet?

Raad stelt kaders vast

Participatiewet in balans vraagt op onderdelen aanpassingen van gemeentelijke kaders en verordeningen. Waar aanpassingen van een verordening nodig is, wordt deze ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

College en uitvoering geven invulling

Een groot deel van de wijzigingen betreft uitvoering, beleidsregels, werkprocessen, ICT en professioneel handelen. Daar ligt primair een rol voor de organisatie.

Raad controleert de uitwerking

De raad kan volgen wat de wijzigingen betekenen voor bijvoorbeeld, inkomenszekerheid, maatwerk, bereik van regelingen en de uitvoerbaarheid

Wat staat er te gebeuren, komende periode tot 01-01-2027

- ✓ Voorbereiden aanpassing verordening t.b.v. maatschappelijke participatie en intrekken verordening tegenprestatie. In november gepland voor commissievergadering en in december vaststellen.
- ✓ Trainingen medewerkers en aanpassen werkinstructie
- ✓ Communicatie richting burgers waar nodig via bestaande kanalen

Bedankt
voor uw aandacht.

Gemeente Rotterdam